

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213

Brzjavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Kritika in opozicija.

Mi nikakor ne trdimo, da ni treba nobene kritike in nobene opozicije v našem političnem razvoju. Ravno Slovenci bi bili poklicani, da vrše to kritično delo v naši kraljevini in da z vztrajno opozicijo porivajo državni voz na poti napredka in novega razvoja.

Naša država je nastala iz raznih delov, ki so bili ločeni dolga stoletja, oziroma, ki niso nikdar živeli skupnega političnega življenja. Kakor nimajo prav separatisti, ki trde, da je med Srbi vse slabo, gnilo, korumpirano, tako tudi nimajo prav oni Srbi, ki ne morejo prav verovati, da bi tudi »od Preka« moglo priti kaj dobrega. Tako ozkosrčno zaslepljenost je treba pobijati od ene in od druge strani. Priznati je pa treba sledeče: lažje je razumljiv in lažje odpustljiv srbski ekstremizem, kakor pa prečanski, dalje: srbski ekstremizem se je pričel v večji meri razvijati šele kot reakcija zoper prečanski ekstremizem.

V vsaki državi je potrebna kritika in opozicija sploh, v naši državi bo pa potrebna tudi opozicija zoper srbski ekstremizem. Naša država se bo razvijala in uredila samo, če bodo vse zemlje in vsi deli prebivalstva po svoji moči prispevali k gnetnemu in kulturnemu razvoju. Toda pri naših razmerah se more ta kritika in opozicija vršiti samo v okviru velikih, državnih strank. Kjer je parlamentarno življenje normalno, obstoji ena velika vladna stranka, ki vodi posle in nosi odgovornost, in velika opozicijska stranka, ki kritizira, kaže napake in pogoške, ter je vsak trenotek pripravljena, da ona prevzame vodstvo države, ako bi narod z večino izrekel nezaupanje vodilni stranki. Pri nas takega parlamentarizma nimamo in ga še dolgo ne bomo mogli imeti. Pri nas je opozicija slaba, kot menda v nobeni drugi državi, razbita na nebroj strank in stranic, katerih ne bo nikdar mogoče zbasati v en lonec in, ki imajo deloma tako ekstravagančne programe, da jih ne bo nikdar mogoče vzeti za program vladnega dela. »Politična je umetnost dosegljivega« — je rekel stari Grholški in na tej teoriji osnovali novo taktiko političnega kluba v Avstriji. Program politične stranke ne sme biti to, kar je najbolj idealno in najbolj popularno, nego to, kar je v doglednem času dosegljivo. Vsaka opozicijska stranka mora imeti tak program in takšno taktiko, da lahko vsak trenotek vstopi v vlado in prevzame državne posle in odgovornost. Opozicija ni sama na sebi namen. Glavni cilj opozicije mora biti: priti do državne moči, da more izvrševati svoj program. Politična stranka mora ali imeti sposobnost, da prevzame vlado, ali pa moč, da zruši državo. Vse drugo je absurdno.

Kritika in opozicija je torej tudi v našem političnem življenju jako potrebna. Naše opozicijske stranke so pa nesposobne, da bi vršile to delo že radi tega, ker so fizično prešle in ker imajo programe, ki so popolnoma nedosegljivi, kakor: komunistični, republikanski, luteristični itd. Pri nas se more in mora vršiti kritika in opozicija v strankah samih. Majhne stranke so nestrpne, kakor kakšne verske sekte, in ne dopuščajo v svoji sredini nobene kritike in nobene opozicije. Velike parlamentarne stranke imajo tako široko podlago, da morejo obsegaati ljudi najrazličnejših nazorov in ono trenje misli, izmenjava idej, kresanje nasprotij, ki se drugače vrši med strankami v parlamentu vrši se v taki stranki sami. Ako se pojavljajo glasovi, da so notranje borbe in nasprotja v radikalnem klubu, je na tem mnogo resnice in kdor se temu čudi, sploh ne pozna parlamentarnega življenja. Pri nas ne bo na kratko kvitiran z »osel« in »tepec«, kdor bo imel drugačno mnenje, kakor pa vodja stranke in vsakdo lahko zastopa svoje mnenje.

Ako bi v tem klubu sedelo četudi samo majhno število Slovencev, bi s svojo kritiko lahko mnogo več dosegli, kakor pa bi mogli doseči kot samostojna opozicijska stranka v skupščini. Režim bo vedno tak, kakršni bodo oni elementi, ki ga bodo držali. Ako bo med temi elementi več Prečanov, bo tudi režim bolj prečanski. V politiki ne sme nikdar reči: vse ali nič, ampak vedno ono, kar je dosegljivo in Slovenci bi dosegli največ, ako bi delovali kot kritičen element v radikalni stranki.

Politična situacija.

Vlada in Radić. — Kombinacije o pogajanjih s SLS.

Beograd, 29. avgusta. (Z) Minister financ g. dr. Stojadinović je odpotoval sinoči na Bled, da poroča Nj. Vel. kralju o poslednjih vladnih sklepih. G. dr. Stojadinović ostane na Bledu dva do tri dni. Sinoči je dopotoval na Bled minister ver g. dr. Vojislav Janjić, odpotoval pa je vojni minister general Pešić. Na ta način bo čez nekaj dni, potem ko bo vlada splejela sklep o reškem vprašanju, nastopilo daljše zatišje in mrtva politična perijoda, ki bo trajala tako dolgo, dokler se zopet ne zbero vsi člani vlade v Beogradu.

Beograd, 29. avgusta. (Z) Po rešitvi drugih važnih vprašanj vlada večeraj niti ni vzel v pretres situacije, nastale vsled Radićeve diplomatske akcije v inozemstvu. Eden izmed članov vlade je večeraj izjavil po seji, da vlada sploh nima o tem ničesar sklepati. Proti Radićevemu delovanju se bo začela akcija z vsemi zakonskimi sredstvi, ki so vladi na razpolago.

Beograd, 29. avgusta. (Z) Vlada bo tekom tega tedna nadaljevala pogajanja z g. dr. Korošcem, ki pride radi tega v Beograd. V vsakem slučaju so zahteve g. dr. Korošca mnogo pretežke. Vsled tega se bodo morale zaprositi instrukcije in odobrenje za vodenje pogajanj tudi od predsednika vlade g. Pašića. Ta pogajanja se tolmačijo kot poskus vlade, da spravi klerikalce med državotvorne stranke, da bi le-ti opustili skrajno opozicijo, ki vodi do separatizma.

PRETIRANE VESTI.

Beograd, 29. avgusta. (Z) »Tribuna« prinaša: V političnih krogih se

zelo mnogo govori o nekih pogajanjih, ki jih je vodil g. Ljuba Jovanović z g. dr. Korošcem v času katoliškega kongresa v Ljubljani. Po naših informacijah so vse te vesti pretirane. Do kakih pogajanj sploh ni prišlo, četudi se je g. Ljuba Jovanović v resnici razgovarjal dvakrat z g. dr. Korošcem o situaciji. Pri tej priliki je g. dr. Korošec izjavil, da vlada v njegovi stranki velika nezadovoljnost z držanjem hrvatskega bloka in Radića in da bo vsled tega bržkone prišlo do preloma odnošajev. Več se ni govorilo, četudi ni izključeno, da se v Beogradu nadaljujejo pogajanja med vlado in slovensko ljudsko stranko v kratkem času. Po prelomu s federalističnim blokom je zelo mogoče, da pojde dr. Korošec z vlado.

PRED RAZKOLOM MED MUSLIMANI.

Beograd, 29. avgusta. (Z) Po napadu Salih Agića na dr. Spaha in po vesteh, da je on sam insceniral atentat, da bi mogel preiti k Radiću, je v vseh političnih krogih zavladalo veliko nezadovoljstvo in se more sigurno pričakovati, da bo došlo do razkola med Muslimani, ker se absolutno ne strinjajo glede politike. Kakor se ve že od preje, obstoji jaka struja, ki hoče, da se prekinejo odnošaji z Radićem in da se poskuša priti do sporazuma z Beogradom. Na čelu te skupine stoja gg. Hrasnica in Kapekanović. Ti prete, da bodo javno razkrinkali dr. Spaha, če se sam ne odstrani. Zaradi tega se seja centralne uprave jugoslovenske muslimanske organizacije pričakuje z velikim interesom.

Nove instrukcije naši komisiji v Rimu

PRED DEFINITIVNIM SPORAZUMOM V REŠKEM VPRAŠANJU.

Beograd, 29. avgusta. (B) Vaš dopisnik doznava z verodostojnega vira sledečo vest o pogajanjih med našo in italijansko vlado o reškem vprašanju: Naše ministristvo zunanjih del je poslalo večeraj nove instrukcije naši paritetni komisiji v Rimu. Te instrukcije odgovarjajo sklepom ministrskega sveta. Drže se v strogi tajnosti, vendar pa je vaš dopisnik doznal kot pozitivno sledeče: naša vlada je pristala na tretjo rešitev med našim in italijanskim stališčem glede ureditve reške luke. Naša vlada je pristala danes na nove koncesije v nadi, da bo to pot reško vprašanje definitivno urejeno. V krogih, ki so blizu našemu ministristvu zunanjih del, se veruje, da bo to pot prišlo do definitivnega sporazuma med našo državo in Italijo v smislu predhodnega načelnega sporazuma.

Beograd, 29. avgusta. (Z) V političnih krogih verujejo naši vladi, da, če se tudi sedaj ne doseže sporazum, ne preostaja drugega, kakor da zaprosi v zmislu st. margheritiske konvencije za arbitražo predsednika švicarske republike.

Rim, 29. avgusta. (B) Štiri točke poslednjega italijanskega predloga o Reki so netočno objavljene, a posebno pogoško je objavljena četrta, ki se nanaša na Baroš. Italijanski predlog prav

v početku še ni bil zamišljen kot nespremenljiva ponudba, katera bi se morala ali sprejeti ali odbiti; to se vidi iz pakta, da so se po predaji nadaljevala pogajanja celo desetkrat s samim Mussolinijem in da v tem krogu razpravlja o vprašanji, ki v predlogu sploh niso niti omenjena, da so data istotako pojasnjena, ki omogočajo zblizevanje dosedaj še nasprotnih si stališč. Gosp. dr. Rybač konferira vsak dan in po večkrat s Quartierijem, ta pa s kompetentnimi faktorji rimske vlade. Poslednje dni so se pokazale še nove nepričakovane težkoče, ki pa ne izgledajo kot nepremagljive.

REŠKI FAŠISTI PROTI JUGOSLOVENOM.

Sušak, 20. avgusta. (B) Sinoči so na Reki fašisti in federacija fašističnih sindikatov izdali proglas in ga nalepili po mestu. V prvi točki tega proglasa se pravi, da noben Italijan ne bo nikdar pristal na to, da se, četudi pod krinko paritetne komisije, Jugoslovenci vmešavajo v reške stvari. Jugoslovenci, ki so se 500 let brez uspeha mučili, da se vrinejo v mesto, mislijo danes, v dobi fašizma, da pridejo na Reko, seveda kot gospodarji. V četrta točki proglasa se pravi, da paritetna komisija ne bi mogla upravljati Reke brez novih neredov in novega krvoprelitja. V proglasu se pravi tudi, da jugoslovenski del paritetne komisije po mentaliteti, ki je lastna prebivalstvu troimen kraljevine, ne bi imel v stvari drugega cilja razven zarote, ki je edino običajno orožje barbarških tolpe jugoslovenskih.

POGREB GOSPE HRISTIČEVE.

Zagreb, 29. avgusta. (Z) Truplo umrle dvorne dame gospe Danice Hrističeve, predsednice narodnega ženskega Saveza, je bilo sinoči pripeljano z Bleda skozi Zagreb v Beograd, kjer bo pokopano.

SPOMIN FRANCOSKIM BORCEM ZA NAŠO SVOBODO.

Beograd, 29. avgusta. (Z) 15. septembra bodo razne francoske organizacije proslavile spomin francoskih junakov, katerih je okrog Bitolje padlo okrog sedem tisoč. Tem slovesnostim bo prisostvoval tudi general Franchet d'Esperay. Tudi naša vlada bo k tej proslavi poslala svoje delegate. Hkrati bo general Franchet d'Esperay prinesel za mesto Bitolj visoko francosko odlikovanje za hrabro vodenje in za žrtve, ki jih je mesto pretrpelo v tej vojni.

UTIS BELGIJSKE NOTE V LONDONU.

London, 28. avgusta. (Reuterjev urad) Na merodajnem mestu se priznava velika prisrčnost belgijske note.

Dr. Benešev sestanek z Mussolinijem

Rim, 29. avgusta. (B) Včeraj je došel v Rim g. dr. Beneš v spremstvu svojega direktorja ekonomske sekcije ministristva zunanjih del g. Dvoržacka. G. dr. Beneš je došel v Rim v vprašanju madžarskega posojila in spremembe nekaterih carinskih postavk v trgovinskem ugovoru, ki ga ima Češkoslovaška z Italijo že več nego tri leta. Ta ugovor ne funkcijonira dobro, ni tarifen ter prizadeva mnogo škode češkemu izvozu v Italijo, odnosno češkoslovaškemu uvozu iz Italije, ki uvozi mnogo manj nego Češkoslovaška iz Italije.

Rim, 28. avgusta. (Agenzia Stefani). Češki minister zunanjih del g. dr. Beneš je imel tekom dopoldneva z ministrskim predsednikom g. Mussolinijem razgovor o političnih in gospodarskih vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Beograd, 29. avgusta. (Z) Po vesteh iz Prage piše »Tribuna« o potovanju dr. Beneša in pravi, da ima Italija politične in gospodarske interese, da oživi zopet mrtvo tržaško luko, katera bi mogla tudi Češkoslovaški biti zelo v korist.

v Rim, 29. avgusta. (B) Danes dopoldne se je sestal g. dr. Beneš z g. Mussolinijem. Razpravljala sta o gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo obeh držav. Predlogi bodo predloženi radi rešitve na jutrišnjem plenarnem sestanku. G. dr. Beneš je izročil g. Mussoliniju odlikovanje Belega leva za Nj. Vel. italijanskega kralja, Mussoliniju samemu pa češkoslovaški vojni križec za njegove zasluge med svetovno vojno.

Uboj italijanske komisije v Albaniji.

Rim, 29. avgusta. (B) Uboji petih članov italijanske komisije v Albaniji sestavljene iz generala Telinija, dveh častnikov, enega tolmača in šoferja je izzvala najbolestejši utis v italijanskem javnem mnenju. Albanska vlada je izrazila g. Mussoliniju sožalje.

Generalni sekretar zavezniške vojne komisije za razmejitev med Grčijo in Albanijo je poslal pri tej priliki konferenčni veleposlanikom v Parizu sledečo depešo: Tekom poslednje noči sem prejel v Janjino generala Telinija, sanitetskega majorja Cortija, poročnika Connatinija, šoferja Farnetija in tolmača Craveria. Napad se je izvršil 27. t. m. ob 9. uri na potu iz Janjine v Santa Quaranta v bližini kote 470. prav na meji med Grčijo in Albanijo. Uboj sam se je izvršil na potu v gosti šumi, nekaj minut potem, ko je potoval istotam albanski delegat. Ker je bilo neko drevo na potu, se je italijanska komisija ustavila nekoliko metrov pred drevesom. V tem trenutku se je začelo streljanje iz pušk. Grški stražniki, ki so se nahajali v bližini, so slišali, da je bilo izstreljenih kakih 30 do 40 patronov. Truplo sanitetnega majorja se je našlo v avtomobilu, ostali potniki so bili šli iz avtomobila. Truplo generala Telinija se je našlo 20 metrov od avtomobila v nekem jarku. Grški polkovnik Bocari, ki je sledil v večji razdalji italijanski delegaciji

je došel na lice mesa, ko je bilo že vse končano in so napadalci že pobegnili. Radi slabe telefonske zveze in radi prometnih težkoč je grška komisija, sestavljena od predstavnikov sodnih oblasti in zdravnika, prišla šele na predvečer na lice mesta. Uvedena preiskava ni dala prav nikakih rezultatov.

Atene, 29. avgusta. (B) Povodom uboja italijanske delegacije je grška vlada izrazila italijanskemu poslaniku v Atenah svoje sožalje.

Atene, 29. avgusta. (B) Italijanski poslanik g. Montana je obiskal večeraj zjutraj ministra zunanjih del g. Aleksandrisa. Ker je izjavil, da njegov obisk kljub neobičajni resnosti položaja ne menja prav nič obstoječih odnošajev med Italijo in Grčijo. Pustil je obvestitev, ki jo je dobil o strašnem zločinu izvršenem na italijanski misliji, zahteval, da se krivci takoj primerno kaznujejo kakor tudi, da se nalagajo rezerve odnosno reparacije, ki se bodo naknadno zahtevale. Aleksandris je odgovoril, da so že odredene izredne mere od samih lokalnih oblasti, nato je izjavil sožalje grške vlade s pristavkom, da se je sklenilo, da se na lice mesta pošlje za vojno ladjo komandanta žandarmerije z dvema višjima oficirjema, s sodniki in zdravniki. Zagotovil mu je, da bodo krivci prijeti in primerno kaznovani.

Mariborski obč. svet.

Maribor, 29. avgusta.

Ob 8. uri je župan otvoril sejo občinskega sveta. Uvodoma je poročal, da bo občina v kratkem dobila večje posojilo za tlakovanje cest in za zgradbo kanalov, ki je že predvideno v proračunu. Občinski svetnik Bahun je vložil na župana interpelacijo, naj glede na napade v »Straži« pojasni zadevo njegovega sina in hčerke, ki sta baje oba v mestni službi zaposlena in mastno plačana. Interpelant zahteva, da preišče zadevo posebna komisija, ali pa naj občinski svet obsodi pisavo »Straža«. Župan pojasni, da je hčerka občinskega svetnika Bahuna nastavljena v mestnem knjigovodstvu kot neplačana volonterka, dočim je bil njegov sin kakor vsak drug sprejet kot učenec v mestno električno podjetje. Občinski svet se je zadovoljil s tem poročilom, proti kateremu tudi občinski svetnik SLS niso ugovarjali. V drugi interpelaciji zahteva isti interpelant pojasnilo glede korupcije pri mestnem električnem podjetju, o kateri je poročala »Straža«. Župan pojasni, da je pred časom res prišel na sled nekaterim nerednostim, ki jih je zakrivil nastavljenec podjetja, Giger, vendar pa stvar ni tako huda, kakor jo slika »Straža«. Škoda znaša 20.000 Din in je razen 140 Din popolnoma poravnana.

Poročila odsekov. Prošnji trgovca Bradaja, da sme napraviti v grajskem postopju skladišče za petrole, se ugodni s pogoji, ki jih določa stavbeni red. Prošnji Karoline Pirhan za dovoljenje zgradbe skladišča na dvorišču lastne hiše se ne ustreže, ker je dvorišče premajhno. Ugovoru vinarke šole zoper izdano dovoljenje za zgradbo zvonov-livarne v Ipavčevi ulici se ugodil, ker ta del mesta ni določen za industrijo, temveč za zgradbo otroške bolnice, stanovanj in srednje kmetijske šole. Na predlog odseka se sklone odpovedati dosedanjemu najemniku občinskega posestva v Presterični pozodbo, ker ne plačuje najemnine in tudi ostalih obveznosti ne izpolnjuje. Na predlog mestnega knjigovodstva se zvišajo dnevnice za uradna potovanja uradnikov in slug od 10 do 20 na 30 do 40 dinarjev. Ugovorom zoper visoko odmerjeno vodnino in globo zaradi malomarnega izvažanja fekalij se deloma ugodil, deloma pa se vloge odklonijo. V zadevi mestne tehnične se sklone naročiti mestnemu knjigovodstvu, da vnese v prihodnji proračun primeren znesek za povečanje sedanje mestne tehnične.

Po rešitvi nekaterih manjših zadev je župan zaključil javno sejo, naker se je nadaljevala še tajna seja.

Podpirajte Jugoslovensko Matico.

Atentat v Trstu.

Sušak, 29. avgusta. (Z) Po vesteh iz Trsta je bil danes ob 12.30 v Trstu umorjen fašistovski vodja Morerra. Atentatorja niso prijeli. Med fašisti je nastalo veliko ogorčenje. Vse trgovine so zaprte. Borza je prekinila svoje delo. Fašisti hodijo po mestu. Atentat je prejkone izvršil kak socialist.

Obznana proti komunistom v Nemčiji.

Berlin, 28. avgusta. Prusko ministristvo notranjih del je na podlagi zakona o zaščiti republike razpustilo in prepovedalo za prusko državno ozemlje komunistični centralni odbor berlinskih obratnih svetov z njegovim vodstvom in z njegovimi podobori vred.

Volitve na Irskem.

London, 28. avgusta. (Reuterjev urad.) Po dosedaj znanih podatkih irskih volitev so dobili: vlada 16 mandator, republikanci 4, poljedelska stranka 2, neodvisni 3 in delavska stranka 1 mandat. Med izvoljenimi je šef državne vlade Cosgrave. Namesto De Valera je bil izvoljen Rutlege.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 29. avgusta. (Uradno). Davi je bilo v Alpah še oblačno, v gorskih dolinah pa je ležala megla ob tleh. Temperatura se bile ponajveč pod 10 stopinj, po dnevi je bilo jasno, temperatura je pa ostala pod 20 stopinj. Nad Irlandijo je ležal minimum zračnega tlaka z viharimi vetrovi. Napoved: Kratko trajanje lepega vremena. Osvežujoči jugozapadni vetrovi, toplejši, morebiti že jutri popoldne hitra pooblačitev, ponoči pa dež. Živahni zapadni vetrovi in ohlajenje.

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Kino Matica: »Strah pred zakonom«. Kino Ideal: »Eno noč v Algieru«. Kino Tivoli: »Toscanska princesa«.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani: Tekoči teden: lekarna Sušnik na Marijinem trgu in Kuzari na Gosposvatski cesti.

Za sanacijo Nemčije.

(Od našega E. L. - dopisnika.)

Berlin, 28. avgusta.

Strésemann je dozdevno voljan, hoditi po započeti poti notranje sanacije nemške republike, ne da bi se oziral na razne ovire.

To je edina pot, ki je preostala Nemčiji, če je hotela opustiti misel prostovoljnega samomora. V svoji zadnji, obsejni noti na Anglijo je g. Poincaré ponovno povdaril, da Franciji ne gre za aneksijo nemških področij. To, kar kriče maloštevilni, čuvstveni imperijalisti, ki ne zamro v nobenem narodu, ne bi smelo prihajati v poštev. Francoski narod si ničesar ne želi tako, kakor mirnega sožitja s sosednim nemškim ljudstvom. Vprašajte srbskega kmeta, če hoče danes novo vojno! Isti odgovor vam bo dal francoski ratar, ki je po vsej sili očistil svoja polja granat in bodičih žic, popravil svojo hišico in uredil pustnjo, katero mu je zapustila svetovna vojna.

G. Strésemann je reprezentant onih krogov, ki žele sporazuma s Francijo in njenimi ožjimi prijatelji. S čiščenjem Avgijevoga hleva pod njegovo večjo roko se je zavedal ustanovitve nujnih predpogojev, potrebnih za rešitev velikih reparacijskih problemov. Nemčiji je treba povrniti kredit, moralni in gnotni kredit. Nacionalisti so takoj zakričali: Vse bodi žrtvovano za borbo proti sovražniku! Gospod Strésemann je moral tem krogom, ki izvajajo potem tiska in zborovanj strašen teror po vsej Nemčiji, koncedirati sledeče, sicer bi ga bil vihar pomedel: Borba v Poruhurju se bo nadaljevala. Obenem pa je dal razumeti, da te borbe ne smatra kot samonamen, temveč kot sredstvo za doseg pogajanj s Francijo. O vprašanju, da li je to sredstvo primerno, se da debatirati: o iskrenosti namena pa ni dopusten niti najmanjši dvom.

Trojni so ukrepi, ki jih uporablja Strésemannova vlada v svrhu sanacije rajha. Prvi kulminira v zahtevi uravnoveženja državnega proračuna. Z drugim se hoče prebivalstvu omogočiti trajnovredno nalaganje prihrankov v markah. Obenem bi se odtegnila prometu razpoložljiva množina pap. denarja. S tretjim ukrepom naj bi se v krilo države položil zaklad polnovrednih deviz, ki bi se lahko vsak trenotek uporabljal za stabilizacijo marke in za nabavo najpotrebnejših surovin ter živeža.

Ni je bilo dežele na svetu, v kateri bi bile davčne in kreditne razmere tako razdrpane, kakor v Nemčiji. Od januarja t. l. pa doslej je vladal na Wilhelmstrasse zlobni genij vojnega ministra financ, dr. Helfferich, voditelj nacionalistov in desna roka kancelarja Cuna. Za časa vojne je jezil na principu: Sovražniki bodo vse plačali. Zato ni bilo novih davkov, ki bi bili nemškemu državljanu dokazovali, da prinaša vojna tudi finančna bremena, in da tudi premagani sovražnik ne plača baš vsega. Takratna metoda je po preobratu zopet triumfirala. Silne milijarde so virli v Poruhurje, drugo pa je romalo v »etapso... Vsak zahtevani kredit je bil industriji dovoljen, ker se ni smelo — za

božjo voljo! — »demoralizirati« ljudskih mas.

Davkov ni plačeval nikdo. Tudi to bi lahko ohladilo ves »entuzijazem«. Denar so si pričeli oskrbovati na zelo priprost način: potom pospeševanja industrije, ki se je vrgla na izdelovanje papirnatih bankovcev. 70 do 80 tvojnic z ogromnimi dimniki je delalo noč in dan, vsi stroji so »služili domovini«. Valovi papirja so se razlivali po vsej Nemčiji, nastal je veletok denarja, kakor ga je videl svet le v boljševiski Rusiji. Bankerot je bil že skoro neizogiben. V zadnjem tednu pred padcem Cunove vlade pa se je odprla ta prepad v vsej grozoti: Nemčija je stala tik pred revolucijo. Zadnja odredba bivšega kabineta je pomenila ubistvo stvarnih dajatev Angliji, Italiji in Jugoslaviji. Utemeljevali so ga z anarhijo v gospodarstvu. Iz današnjega govora finančnega ministra Hilferdinga posnemam, da zahteva izpolnitev mirovne pogodbe za mesec julij štiri milijone mark. Deficit državnih železnice znaša 450 milijonov, poštne uprave primanjkljaj ni nič manjši. Z drugimi besedami: država nakaže eni sami panogi uprave v korist svojih najimovitejših slojev 110 krat večje vsote, kakor po vojni oškodovanim Srbom, na koncu pa izjavlja, da ne zmore niti te obremenitve...

Nikdar še nista neumnost in brezmejno interesno gospodarstvo slavila večjih triumfov, kakor v zadnjih mesecih. Bodoča zgodovina bo gotovo označila to dobo kot črno dobo nemškega gospodarstva in politike.

Danes nam je izjavil g. Strésemann, da se ne bo plašil pred nobenim korakom, ki je pripravljen dovoliti, da bi mogel zajamčiti izpeljavo zasnovanih reform. V vodstvu drž. banke se bo nekaj spremenilo: tehnični vodja oddelka za gospodarstvo s papirnatim denarjem, g. Havenstein, bo prisiljeno zapustiti svoje mesto. Koncem avgusta se morajo plačati zvišane davčne postavke. To vrže kakih 110 milijonov mark. Pošta bo zvišala danes svoj tarif za dvajsetkratni iznos, železnica je pa že itak z 20 t. m. zvišala tarif za 10 kratni iznos. Subskripcija zlatega posojila se vrši ugodno, bolje, nego s svojočasno dolarško posojilo. Najvažnejše: koncentracija deviz, pa še ni pričela. Opaziti je rastoči odpor imovitih krogov, ki pravijo, da država ne sme iziskovati iz njih milijone dolarjev, sicer da bodo imeli oni prav, ki ne verujejo v revnost Nemčije... Kampanja proti Strésemannu je v polnem teku in usodna beseda, ki je podrla Erzbergerja in Rathenaua, »Landesverräter« je že v ozračju.

Obe metodi se borita na življenje in smrt. Na eni strani gospodarski in finančni strategiji vojne, čijih lastni interesi se tako lepo krijejo z »domovinski« pomisleki; na drugi strani pošteni borci za novo bodočnost, ki žele z dobro voljo popraviti vse krivice in približati Nemčiji zaupanje sveta. Jeziček na tehnični se niha semtertje, zmagata se ni odločena.

Položaj rudarske stavke.

Ker izjavlja Trboveljska premogokopna družba, da neče nikakih pogajanj, ne more prositi delavstvo za pokojanja, ko se niti najmanj ne počuti premaganega. Delavstvo lahko vztraja še tedne in tedne v stavki. Ogromna večina delavstva je na kmetih, kjer se more v hivalo kmetijske prebivalstva preživljati še tedne in tedne. Za delavstvo, ki je ostalo v revirjih, je za skromne zahteve delavstva preskrbljeno. — Seveda, družine z otroki trpe, toda delavstvo raje to trpljenje sedaj prenaša, kakor da bi bilo celo bodočnost izročeno na milost in nemilost družbi. Sicer pa poudarja, da se bo stavka nadaljevala, dokoli rudarjev bo le mogel, na kmete. Razen kmetov, je delavstvo dolžno hvalo vsem trgovcem v svojih rudniških krajih. Trgovci so brez izjeme dali in dajejo le ne omnim delavcem, ki so bili njihovi odjemalci, življenjskih potrebščin na kredit, marveč so si razdelili med seboj tudi ostalo delavstvo, ki je dobivalo svoje potrebščine iz rudniškega konzuma ter tudi tem dalo in daje življenjske potrebščine na kredit pod poročitvom »Zveze rudarskih delavcev«. Požrtvovalnost trgovcev je tako velika, da so dali nekateri delavcem kredita za več stotisoč kron, in le malo jih je, ki so dali kredita za manj kot stoletno kron.

Veliko so pomagali delavstvu letaki Trboveljske prem. družbe, katere je ta razširjala koncem preteklega tedna. Doslej je bilo v vseh revirjih Trb. prem. družbe: Kočevju, Zagorju, Hrastrniku, Hudi jami, Rajhenburgu le 164 stavkokazov. Ko se je razširil zadnji letak Trb. prem. družbe, v katerem se očita laži, da je vsak delavec izpregledal, se je odprla sila delavstva še povečala. Celotno stavkokazi so zopet stopili v stavko.

Družba hoče spraviti delavstvo s silo na delo, posebno s tem, da pošila delavcem listke, na katerih se jim odpoveduje služba in obvešča, da so se njihove delavstvene knjižice oddale njihovim pristojnim občinam. Pri tem se je družba osmešila, da je odpustila iz službe najbolj znane stavkokaze, ker »zbujajo v delavstvu dosti smeha, ko se je izpolnilo prorokovanje, da bodo stavkokazi najprvo odpušteni iz službe Trb. prem. družbe.

Kako brezsrčna je Trb. prem. družba in kako nečloveški so njeni organi proti lastnemu delavstvu, dokazuje dobro, da se preprečuje, da bi dobili zdravniška bolnišnica rudarji, in ne le oni, ki postajajo sedaj bolni, marveč celo oni, ki so bili že pred iz-

bruhanjem stavke bolni, s tem, da nečejo dati nobenemu še tako bolnemu ali poškodovanemu človeku bolniške blaginje, izkaznice za zdravniško. Težko poškodovanemu rudarju ne dopusti družba zdravniške pomoči, ker so stopili njegovi tovariši v stavko. Družba si je prilastila tudi dinarski in vinarški fond, ki se je nabral iz rudarskega denarja in katerega je upravljal poseben odbor, v katerem je bil tudi rudniški ravnatelj. Vsega tega denarja se je polastila družba, mesto da bi odbor prav v sedanjem položaju razdeljeval podporo bolnikom in sirotam. Bajce deli te podpore rudniški ravnatelj, seveda takim, ki kažejo nesolidarnost z delavstvom.

To ravnanje Trb. prem. družbe kriči po kazenskem sodniku. Oblasti in sodišča bi se morala zanimati tudi za ravnanje Trb. prem. družbe v tem, kako si lovi po svojih agentih hrvatske delavce in posebno, kako jih sili na delo, kradeč jim osebno svobodo. Za taka izseljevanja Trboveljske premogokopne družbe naj bi prijelo državno pravdnitvo v Ljubljani in v Celju, ako nimajo naši nekdanji avstrijski zatraci in tujerodci posebne predprave pred jugosl. državljani.

Delavstvo vzdržuje vzoren red in mir. Kljub temu ali morebiti radi tega preiskujejo oblasti in sodišča vsak najmanjši slučaj, ki le vzbuja sum, da je eden ali drugi delavec zagrešil kaznjivo dejanje. Delavstvo zahteva, naj se z enako strogostjo prime tudi družbine organe, ko je dosti očitnih dokazov za kaznivost njih početja. Tako ravnanje od strani družbe in njeni lažnjivi letaki je dokaz, da se družba nahaja v velikih stiskah, katero hoče v svoji brezvestnosti zatlati.

Družba vidi dobro, kako njene delnice padajo. Vedeči mora, kako ogromna škoda se dela v jama in da znaša samo ta škoda več, kakor znašajo skupni zahtevki delavstva. Toda v svoji brezsrčnosti in brezvestnosti raje utrpi še tako milijonsko škodo, kakor da bi ugodila upravičenim zahtevam delavstva in da ne bi izšla iz meznega boja kot kruta zmagovalka. To brezvestno početje ne sme dajati mirno gledati vlada. Ne gre samo za boj med Trb. prem. družbo in njenim delavstvom, marveč za ogromne splošne in narodno gospodarske interese.

== Zahtevajte povsod ==
JUTRANJE NOVOSTI

Vsebina belgijskega odgovora na angleško noto.

Bruselj, 28. avgusta. (Agence Havas.) Prvi del belgijskega odgovora pripominja:

1. Paragraf britanske note, v katerem se pravi, da Belgija ni na noben način namigavala na tekst angleškega načrta za odgovor Nemčiji, temelji na nesporazumljenju.

2. Belgijska vlada ni svojih predlogov glede rešitve reparacijskega vprašanja nikdar smatrala kot nespremenljive. Ne zadeva jo torej očitke, da bi bila vsako poravnava hotela podrediti že prej sprejetemu obsegu svojih terjatev.

3. Belgijska vlada je ob zasedbi Poruhurja sklenila, da izvede mere, katere so zavezniki že prej predvidevali. Primernost zasedbe, ne pa zakonitost se je razpravljala tekom izmenjav mnenj.

4. Nota opozarja na to, da so se kontrole mere nevidne zasedbe, ki se je prvotno uporabila, v skladu z odločbo spremenile. Kljub temu pa obdrži zasedba v očeh belgijske vlade značaj navadnega jamstva, ki bi v slučaju prenosa odpora postala medzaveznika kontrola in v slučaju izvršitve reparacijskih obveznosti imela za posledico, da bi se Poruhurje polagoma izpraznilo. Belgija torej nima namena za vedno ostati v Poruhurju ter se ne brani proti britanskim predlogom, po katerih bi se naj v Nemčiji uporabile produktivne zastavitve.

5. Nota obrazlaga nato britansko opombo o prioritetenem vprašanju in se protivi trditvi, da se je z Belgijo že preveč ugodno ravnilo. Belgija ne bi se pokazala neskrbno. Odgovor ugotavlja s povdankom, da so se prioritete, ki jih Belgija priznava versailsska pogodba, omejile, prioritete, ki ne pomenja ničesar drugega nego izvršitev absolutnih obveznosti nastalih napram Belgiji med vojno. Vendar pa je Belgija pripravljena, da se loti novega pretresa prioritetenega vprašanja, četudi v škodo svojih neposrednih interesov, pa vendar v korist zaveznikov interesov, da se ohrani antanta. Nota ugotavlja enodušno pritrditev naziranja, da so odškodnine in mednarodni dolгови v ozki zvezi in pa načela, da je potrebno istotako poznati vsote bistvenih potreb upnikov Nemčije. Ker so tozadevne šte-

vilke za Italijo in Belgijo deloma znane, upošteva nota željo, da se preide do sporazuma o ugotovitvi Britaniji potrebne vsote. Nemški dolg se lahko znatno zniža. Belgijska preiskovanja, ki so bila predložena zaveznikom, kažejo s kakimi sredstvi bi Nemčija lahko plačevala anuitete po neki gotovi prehodni dobi in katere bi odgovarjale tej znižani številki.

Nota opozarja na to, da ima Belgija prejeti 8 odstotkov abc bonov. V slučaju popolne ali delne razveljave c bonov, ne bi Belgija dobila nikakega nadomestila in bi zahtevala potem revizijo procentualne razdelitve c bonov, katere razdelitev se je določila v Spa-u. Belgija ne more dopustiti, da bi z njenimi c boni se plačevali medzavezniki dolgi drugih sil in zahteva v slučaju razveljave c bonov, da se zviša njen delež na a in b bonih na 13 odstotkov, tako, da bi dobila 6 in pol milijard zlatih mark. Ker je že prejela eno in pol milijarde, bi ostalo še 5 milijard. Ker ima dobiti Belgija 10.650 milijonov, bi ostalo 40 odstotkov prizadete ji škode v njeno lastno breme. Vendar pa bi nova žrtvev omogočila skupno in naglo rešitev tega vprašanja. Pretres je že dovolj napredoval za prijateljski in zaupni razgovor, ne pa za konferenco v pravem pomenu besede, ker se v več točkah ni dosegel sporazum.

Nota konča s tem, da naglašja interese, ki se mora priznavati v vprašanju jamstva. Rešitev tega vprašanja ne bi moglo niti pomirjevati, niti omogočiti znižanja oboroževanja. Nota ponavlja pripravljenost razpravljati o tem vprašanju z Veliko Britanijo.

Pariz, 28. avgusta. (Agence Havas.) Francoska vlada ugotavlja svojo tesno solidarnost in popolno enodušnost z naziranjem, ki jih uveljavlja belgijska nota, posebno glede zakonitosti zasedbe Poruhurja in odstranitve pasivnega odpora. Francija zagotavlja Belgijo trdne podpore belgijske prioritete teze. Francija želi strinjati se z Belgijo nadaljevati tajne prijateljske medzaveznike pregovore in smatra sklicanje konference za primerno, kakor hitro bo gotovo, da se bo dosegel popoln sporazum o konkretnih dajetvah.

Onemogla jeza.

Včeraj se je lotilo glasilu pečice, ki si nadeva slavno in nezasluzeno označbo »demokratija«, tiste NRS, o kateri je vedno zatrjevalo, da v kratkem ne bo pomenila ničesar, ker je na pohodu zmogovita demokracija... Občinske volitve so bile silen fiasco za propalo demokratsko klico, zato se »Jutro« z bolestjo ustavlja ob tem važnem razdobju v naši notranji politiki. Preveč dobro se zavedajo demokratski prvaki, da je treba svoje volilce tolažiti s praznimi nadami. Ali niso podobni človeku, ki je zapravljal vse razvojne možnosti, obenem pa se naslaja z zavestjo, da drugi tudi ni prišel zlahka na zeleno vejo?...

Meditacije o zgubljenih bitkah so vsikdar brezplodne, če ni hkrati upanja, da bi se mogli razkropljeni dezertirji postaviti v enotno bojno falango. Danes je položaj tak, da zapuščajo nedosledne demokrate kar trumoma vsi, ki jim je dobiti in blagor domovine na srcu. To se dogaja v Srbiji ravno tako, kakor v prečanskih pokrajinah. Seveda se temu ni čuditi: takozvano politično »jugoslovenstvo«, o katerem je dejal sam dr. Krizman, ognjevit demokrat in še minister povrh, da je navaden »švindler«, je pač moralo skrahirati. NRS je imela bolj zdravo načelo: Pustimo Srbu Srbstvo, Hrvat Hrvatsvo in Slovencu Slovenstvo, saj glavno ni trenutna nivelacija, temveč enakomerni razvoj ljubezni do državnega in narodnega edinstva! Skratka: praktično oživitvarjanje onega, kar so si plitvi bojovníki za »jugoslovensko« ideologijo zamislili teoretično. Proti praksi, ki jo je uveljavila za časa bivše koalicije slavna politična »dinastija iz Vrginmosta«, proti taki praksi ni dovolj moralnih sredstev v svrhu obrambe!

Mladinskim kvaražugoncem nikakor ne ugaja čil polet NRS v osvobojenih pokrajinah, tem manj, ker je zmagala v Srbiji nad korupcijskim sedanja vladna stranka. Svojim dnevno se množecim dezertirjem bi radi dopovedali, da je »radikalija« nevedina, tik pred razpadom, in da ni več daleč čis, ko bodo vozili iz Ljubljane svoje piskečke v kraljevski Beograd. Naivneži naj bi verjeli, da zamre z genijalnim Pašičem Narodni radikalni stranki njen edini vodja. Potem, da je vsega konec, ker ni več take osebnosti. Demokrati imajo popolno pravico do tolažbe. Mi jim te pravice ne kratimo. Vprašanje pa je, če jim bo tolažba koristila. Recimo, da bi danes ali jutri ne bilo več g. Pašića. To je že star gospod, ki je osivel in skoro opešal v delu za svoj narod. Ali bo NRS potem brez voditelja? Ali gospodje mladini ne vedo, da si vzgajajo tradicionalne stranke — NRS je vkoreninjena že nad 40 let — tudi svoje tradicije dorašle

voditelje? O »formalnem razpadu NRS« so jutrovcji že tolikokrat pisali, da tega niti sami ne verjamejo. V razmetavanju s frazami so mojstri, to se jim mora priznati. V pozitivnem delu pa so se od nekaj izkazali kot vajenci zadnje vrste.

Eno naj si zapomni ta gospoda: NRS bo ostala taka, kakor je danes, Pašiću bo sledila nova osebnost, razpad NRS bodo pa morali njeni najbesnejši sovražniki preložiti od kalendars graecsa! Resnično je, kar je zapisalo »Jutro«: »Politično življenje se vrši po neizogibnih zakonih«.

Prvi med temi zakoni je, da mora izginiti iz javnega življenja vse, kar smrdi po politični in gnotni korupciji. Izginiti morajo predvsem oni, ki proglašajo »idealni cilj« svoje stranke kot navadno slepilo, ljudje, ki so izgubili v svojem vratolonomem pohlepu po oblasti vso razsodnost, in kar je najhuje, moralno in etično odgovornost za svoja dejanja iz bližnje preteklosti, ti ljudje morajo izginiti z vso šaro svojih odrešilnih naukov.

Tako kvaražugonstvo in nergačenje ne bo spravilo NRS iz ravnotežja. Kot prva državotvorna stranka, oprta na široko zaupanje naroda, bo izvedla svoj program do zadnje konsekvence. S tem dejstvom se morajo današnji malkontenti in pogojni državotvorci sprijazniti bodisi, da jim je prav ali ne!

Gibanje med ruskimi emigranti.

Ameriški rusinski časopis »Pravda« poroča o gibanju med ruskimi emigranti. Sprva so bile med monarhisti, ki so večinoma v emigraciji, tri struje. Ena struja, legitimisti, zagovarja kandidaturu za ruski prestol kneza Cirila, kot prvega, ki pride v poštev za prestolonasledstvo po zakonu iz leta 1796. Druga struja se je zavzemala za kneza Dimitrija, ki je bil soudeleznik umora Rasputina. Slednji je namreč grdo in usodopolno izrabljati mistične nagone ruske carice ter je prišel do silnega vpliva na ruskem dvoru. Večina ne le monarhistov, temveč tudi izvenstrankarskih elementov pa je bila od nekaj za bivšega vrhovnega armadnega poveljnika kneza Nikolaja.

V novejšem času so se vse tri struje zdinile za kneza Nikolaja. Ta je vedno povdarjal, da noče pridobiti prestola brez poziva in privolitve naroda ter da ne namerava vpostaviti poprejšnjih razmer, ker so nekatere izpremembe, ki jih je prinesla ruska revolucija, neizogibne, kakor n. pr. agrarna reforma. H knezu Nikolaju se je priključil tudi »Ruski Nacionalni Svet« v Parizu, ki ima med svojimi člani tudi republikance. Istotako so na njegovi strani tudi vsi zmerni elementi v Ukrajini, odkar je knez izjavil, da priznava samoupravo Ukrajine v okviru Rusije.

S tem je skoro dovršena konsolidacija ruske emigracije. Izven te so ostali le socialisti-levičarji.

Povodim katoliškega shoda.

»Slovenski Narod« se čudi, ker sem se udeležil katoliškega shoda in vprašuje, da-li sem bil upravičen, nastopati v imenu Rusov, ki bivajo v Jugoslaviji, kakor poroča »Slovenec« z dne 26. avgusta. To »Slovenec« poročilo popravilam v toliko, da katoliškem shodu nisem bil navzoč kot delegat katerekoli ruske organizacije, temveč zato, ker sem bil povabljen kot privatna oseba, ker se bavim kot pisatelj z raznimi socialnimi in verskimi vprašanji.

Ne pripadam nobeni stranki v ruski emigraciji, še manj v Sloveniji, simpatiziram pa z vsakim delovanjem in prid moralnih idealov in ne morem tajiti, da so delovale vse cerkve na tem polju, dasi je bilo to delovanje včasih ovirano vsled političnih razmer ravno tako v Jugoslaviji, kakor pri nas v Rusiji.

Vendar sem se na shodu uveril, da je slovensko ljudstvo, brez ozira na časne sodobne politične in pogosto napačne smerice, zelo naklonjeno velikemu ruskemu narodu, kateremu je shod izrazil svoje sočutje, ko je g. veliki župan dr. Lukan s toplo besedo omenil nesrečno Rusijo, predno sem spregovoril jaz.

Odobravam, s katerim je shod sprejel moj govor o nujni potrebi krščanske morale in o moji želji, da bi bili vsi Slovani složni v delovanju za vspostavitve porušene kulturne razmere s pomočjo krščanskega idealizma, mi priča, da se bomo s slovenskim narodom lahko sporazumeli navzlic različni veroizpovedi in čutim bratsko razpoloženje slovenskega naroda, za katero se zahvaljujem ne le voditeljem shoda, temveč tudi vsem slovenskim možem in ženam, ki so bili na tem shodu navzoči.

Vsi na shodu navzoči Rusi se strinjajo z mojimi besedami in čutijo isto bratsko vzajemno ljubezen napram slovenskemu narodu.

N. Jezerski, narodni poslanec bivšega ruskega parlamenta.

Zapiski.

»MURSKI STRAZI« V ALBUM.

»Glasilo obmejnih Slovencev« je odgovorilo na našo stvarno ugotovitev v tako perversno-bedastem tonu, da se nam zdí škoda črnila, odgovarjati v drugič. Poglavlje o »uskoštvu« je obširno. Lotili so se ga praktično že mnogi, pozitivno pa lahko dokažemo, da je med njimi tudi pamletist sam. O drugem ne govorimo, ker ne spada k stvari. Če je pa g. pisec užaljen, nas to prav nič ne zanima. Upamo, da to zadostuje, sicer pa lahko poskrbimo za izdatnejše argumente...

Gospodarstvo

× Premovanje konj. Konjerejski odsek 1. kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani priredi letos sledeča premovanja: Dne 3. septembra ob 8. uri dopoldne na Igu; 4. septembra ob 8. uri v St. Vidu nad Ljubljano; 4. septembra ob 2. uri popoldne v Mengšu; 6. septembra ob 8. uri v Kranju; 7. septembra ob 9. uri v Lescah; 19. septembra ob 8. uri v Mokronogu; 11. septembra ob 8. uri v St. Jerneju; Premovanje se vrši na Igu in St. Vidu za konje mrzlokrvne in toplotkorne pasme; v Mengšu, Kranju in v Lescah samo za mrzlokrvne konje; v Mokronogu in St. Jerneju pa samo za toplotkorne.

× Tehnično gospodarska in sanitarna razstava češkoslovaških mest. Od 2. do 9. septembra se vrši ob času prškega velikega sejma tehnično gospodarska in sanitarna razstava češkoslovaških mest. Na ta kongres so povabljeni tudi zastopniki Zagreba. Dne 30. t. m. potuje v Prago načelnik mesta Zagreba, arhitekt Heintz, dva mestna senatorja in dva mestna zastopnika. Na tem kongresu se bo razpravljalo o raznih komunalnih vprašanjih.

× Otvoritev gospodarske razstave v Moskvi. Dne 19. t. m. je bila v Moskvi otvorjena gospodarska razstava. Otvoritev se je izvršila na zelo svečan način. Navzoči so bili vsi zastopniki tujih držav, člani vlade in okoli 20 tisoč delavcev. Govorili so med drugim Čičerin, Rikov in Krasin. Doyen diplomatskega zbora, Mukhtar beg, je želel razstavi v imenu diplomatskega zbora velik uspeh. Zastopniki treh vzhodnih provinc kitajske republike je predal Čičerinu rdeč prapor s kitajskim napisom.

× Oprostitev uvoza žita in moke na Češkoslovaško. Kakor izve »Prager Presse« se bo ukinilo v najkrajšem času postopanje za dovoljenje uvoza moke in žita iz inozemstva in bo uvoz teh pridelkov popolnoma prost.

× Belgijsko posojilo v Franciji. Francoski finančni minister je izjavil, da se strinja s tem, da najame Belgija v Parizu posojilo 400 milijonov frankov.

DOBAVE.

× Dobava materiala za povezovanje tobaka. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila 13. septembra t. l. otertalna licitacija glede dobave špaget ter svinčnih plomb in platna »Amerikane«. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Dobava kalija feroclanatuma. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 14. septembra t. l. otertalna licitacija glede dobave 1000 kg kalija feroclanatuma. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Dobava bele kovine. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 14. septembra t. l. otertalna licitacija glede dobave leskovih obrobov, dne 15. septembra glede dobave bary, ferneza, minija, kita in terpentina ter dne 26. septembra t. l. glede dobave strojnega olja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Dobava raznega materiala. Pri upravi smodnišnice v Kamniku so bodo vršile otertalne licitacije: dne 13. septembra t. l. glede dobave stekla za okna, dne 14. septembra t. l. glede dobave leskovih obrobov, dne 15. septembra glede dobave bary, ferneza, minija, kita in terpentina ter dne 26. septembra t. l. glede dobave strojnega olja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× Dobava materiala za telegrafsko delavnico. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 13. septembra t. l. otertalna licitacija glede dobave materiala za telegrafsko delavnico. Predmetni oglas s seznamom materiala je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dnevne novosti.

Važno za razstavljalce na ljublj. velesejmu.

»Jutranje Novosti«, ki so se že v kratkem času svojega obstoja radi svoje vsestranske in prvostvorne vsebine splošno priljubile ter si pridobile naročnikov v vseh slojih našega naroda zlasti tudi na hrvatskem in v Srbiji, bodo izšle ob priliki otvoritve III. ljubljanskega velesejma v pomnoženi nakladi, ki je namenjena tudi za propagando v inozemstvu. Ta številka »Jutranjih Novosti« bo vsebovala članke v vseh evropskih jezikih ter se bo razposlala v inozemstvo. Zato priporočamo vsem, ki hočejo doseči s svojo reklamo uspeh, da oglašajo v našem listu, zlasti v velesejmski številki.

Vsem onim razstavljalcem, ki bi želeli posebnih opisov svojih podjetij, razstavljenega blaga itd. v redakcijskem delu lista objavljamo, da bomo priobčevali take opise, podatke in obširnejše članke samo onih podjetnikov, ki inserirajo v našem listu. Natančnejše glede redakcijskega dela lista v uredništvu dnevno med 4. in 6. uro popoldne.

Minister za trgovino in industrijo v Ljubljani. Slavnostne otvoritve III. ljubljanskega velesejma se udeležil kot zastopnik vlade minister za trgovino in industrijo g. dr. Dragotin Kocič.

Predsednik narodne skupščine in bivši minister za vere g. Ljuba Jovanović se ni odpravil v Beograd, temveč je ostal na Bledu, kjer počaka finančnega ministra dr. Stojadinovića, ki je odpotoval na Bled.

Minister n. r. dr. Niko Župančič je odpotoval na Bled.

Minister dr. Velizar Janković se je v nedeljo z Bleda oziroma pripeljal v Rogaško Slatino ter se v ponedeljek popoldne vrne v Beograd obnem s svojo obitelji, ki je živel tu čez dva meseca.

Umrl je v Kranju včeraj po daljši bolezni, star 30 let, dr. Vladimir Štempihar, sin ranjkega odvetnika dr. Valentina Štempihara. Pokojni je dovršil gimnazijske študije v Kranju, nakar je odšel na dunajsko juridično fakulteto. Med vojno je moral prekiniti visokošolski študij, ter oditi kot enoletni prostovoljec k vojakom v Mostar, kjer je zbolel na pljučnico in kar je gotovo povzročilo njegovo prerano smrt. Vseled bolezni je bil odpuščen iz vojaške službe ter je l. 1917 položil doktorat, nakar je vstopil kot uradnik k žitnemu zavodu na Dunaju. Po osvoboditvi je služboval pri Trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani. Letos na spomlad pa je radi bolezni pustil službo in se preselil v domači Kranj, kjer je podlegel kruti bolezni.

Pokojni dr. Vladimir Štempihar je bil eden najboljših, najzvestejših in najidealnejših sodelavcev našega dnevnika od njegove ustanovitve pa do svoje prerane smrti. Njegovi članki so bili prežeti narodnega duha in pravega razumevanja naših razmer v osvobodjeni domovini. Naj mu lahka domača gruda!

Iz carinske službe. Pri glavni carinarnici v Mariboru je imenovan za carinskega posrednika Josip Cvitič, bivši carinski uradnik. Spiro Subotič, bivši carinski uradnik je imenovan za carinskega posrednika v Bohinjski Bistrici.

Iz davčne službe. Za davčnega praktika pri davčnem uradu v Dol. Lendavi je imenovan Martin Davarin Grusovnjak. Davčni upravitelj VII. čin. raz. pri davčnem uradu v Ljubljani Maks Lileg je trajno upokojen. Upokojen je tudi davčni upravitelj davčnega urada v Mariboru Fran Resnik. Sprejeta je bila ostavka, ki jo je dal na državno službo Robert Rot, davčni asistent v Ljubljani.

Otvoritev III. ljubljanskega velesejma. V soboto, dne 1. septembra se ob pol 10. uri popoldne slovesno odpre III. ljubljanski velesej. Pri otvoritvi bo navzoč tudi Nj. Vel. kralj Aleksander I., zato imajo dostop samo povabljeni gostje, ki pa morajo prinesiti vabila brezpogojno s seboj. Vhod na sejmšče za častne goste je iz Gosposvetske ceste. Razstavljalcem. Opozarjamo, da se morajo dostaviti vsi razstavljeni predmeti na sejmšče do 30. t. m. Dne 31. avgusta ob 13. uri mora imeti vsak razstavljalca svoje prostore popolnoma urejene. Dne 1. septembra je dohod za razstavljalce iz Tivolskega parka ob otroškem igrišču. Vsi razstavljalci naj izvolijo biti do pol 9. ure popoldne na sejmšči, ker se bo ob tem času dohod zapel. Nj. Vel. kralj ob tekom popoldneva ogleda vso razstavo, zato tekom tega časa dohod razstavljalcev, ki bi zakasnili, ne bo mogoč. Splošen obisk velesejma se začne dne 1. septembra ob 13. uri popoldne. Legitimacije se bodo prodajale ob vhodu na sejmšče, permanentne po 50 Din, za enkratni obisk pa po 15 Din. Poleg tega pa se legitimacije dobe tudi pri Jugoslovanski zvezi za tujski promet, Aleksandrova cesta; pri Ljubljanski kreditni banki, Dunajska cesta; pri Ljubljanski banki, Selenburgova ulica; pri Kreditnem zavodu za trgovino in obrt v Prešernovi ulici in pri Slovenski banki, poleg Franciškega mosta, ki so iz prilagoditve preveze razprodajo, da razbrezemo sejmške blaginje.

Razstavljalcem III. ljubljanskega velesejma. Ker je prijavljen izredno število gostov iz srbskega dela naše kraljevine, se naproča vse razstavljalce, da opremijo svoje razstavne stole tudi s tiskanimi napisi v cirilici.

Zborovanje vseh obrtnikov Slovenije se vrši v soboto, dne 8. septembra ob 10. uri popoldne v dvorani Kazine. Na zborovanju se bo razpravljalo o prenosni zakona o zavarovanju delavcev in obstoječe centralizacije, v izenačenju davkov, o prisilnem zavarovanju obrtnikov in njih rodinskih članov zoper bolezen in starost ter o uvedbi obligatorne moistrske preizkušnje. O zborovanju bo naš list obširneje poročal v naslednji številki (9. septembra).

Naš roman je moral že ponovno izstopati radi tehničnih težav in preoblike gradiva.

Dne 2. septembra vsi v Kranj k prazniku čitalnice 60 letnice in odkritju spominjske plošče pesniku S. Jenku. Čitalnica je eno najstarejših slovenskih društev in je ta njeni praznik takorekro slovenski praznik.

Podpora oškodovancem po toči. Ministrski svet je odobril kredit 55 milijonov dinarjev za podporo onim, ki so bili oškodovani po toči v letu 1923. Iz tega kredita se bo nabavilo seme in pa hrana, ki se bo razdeljevala oškodovancem po lastni ceni in sicer v prvi vrsti najsiromašnejšim. V isti namen se bo dovolila uporaba fondov po zakonu o zavarovanju za točo v znesku 2,684.000 Din in pa fondov po zakonu o zavarovanju živine v znesku 243.850 Din.

Protestna stavka rudarjev državnega premogovnika Velenje. Dne 25. t. m. je izbruhnila 24urna protestna stavka v znak solidarnosti z rudarji Trboveljske družbe. Ob 6. uri jutraj so zapustili rudarji obrat in odšli vsi mirno, brez vsakega prerekanja domov. Seve, kakor povsod so se tudi tukaj pojavili nekateri petolizci, ki so hoteli kruntriti. Ponedeljek ob 6. uri jutraj se je obrat zopet v polnem redu pričel.

Umrl je 25. t. m. na griži Peter Mravljica, orožniški narednik na Vinici. Pokojnik je bil vedno zelo naroden, prijetnega značaja, dober pevec in povsod priljubljen. V Novem mestu je služboval dalje časa in se ga naši krogi tople spominjajo. Naj v miru počiva!

Razpis zdravniške službe. Zdravstveni odtsek za Slovenijo v Ljubljani razpisuje službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Kranjska gora. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

Jesenska ljubljanska porota. Porotne obravnave v Ljubljani se prične, kot smo že poročali, v ponedeljek, dne 10. septembra v porotni dvorani sodne palače. Razpisani so do sedaj trije sluhači: Ponedeljek 10. septembra. Krištofič Maks, Luznar Josip in Završnik Ivan §§ 127. 125. poslistvo.

Torek 11. septembra. Dr. Frančurjani. Izsiljevanje, goljufija in tatvina. Cizeli Josip, tatvina in Ložar Josip, težka telesna poškodba. Sreda 12. septembra. Blizjak Franc, Kisel Josip in Resnik Leopold, težka telesna poškodba in Lotrič Anton, goljufija.

Četrtek 13. septembra. Spacal Franc in Babnik Josip, oba radi postljava. Petek 14. septembra. Mrvar Josip in Gornik Ivan, oba radi ponesrebe. Sobota 15. septembra. Košir Jurij, težka telesna poškodba in Preibšič Marija, radi tatvine.

Na vrsto pride tudi, toda še ni določeno kdaj, znana Marija Godčeva, zaradi več tatvin. Če pride dodatno še kaj slučajev, se ni ugotovljeno. V preiskavi je še večja vlomilska družba, ki pa bržkone ne bo zrela za to zasledenje.

Razne nezgode. Ivana Krampeštar, služkinja pri Ložarju na Mestnem trgu je pomlvala okna v I. nadstropju. Na to ji je nenadoma spodrsnila ter je padla raz I. nadstropja na trotuar. Pri padcu je zadobila težke notranje poškodbe. — Anton Susman, sin posestnika iz Strahomera, je zalagal konja, ter ga gnil napajat. Konj se je pa naveličal nadežnega gosta, ter ga vrgel raz sebe. Deček je padel tako nesrečno raz njega, da si je zlomil desno roko. — Smrkoli Ivan, brzojavni delavec se je pri popravljaju brzojave sunil z žico v levo oko. — Vsi poškodovanci se zdravijo v bolnišnici.

Vodeno mleko. Ravateljstvo drž. kmet. kem. bakteriološkega in serološkega zavoda v Ljubljani je ovidilo na podlagi preizkušenj mleka mlekarici Ivano Velkavrhovo in Marijo Koširjevo iz Brezovice, da sta prodajali navodeno mleko, v katerem je bilo do 34 delov vode. Obe sta ovadeni drž. pravdnistvu.

Ciganska pojedina. V Zabi vasi so ukradli cigani več psov in jih vleli v bližnji gozd, kjer so jih poklali in si napravili bogato pojedino. Ko so prišli domačini, so našli le še kosti in glave pokrađenih psov.

V Mavčičah pri Kranju je v vromil v hišo Marije Zevnikove neznan postopač, ki je prejšnji dan po vasi proslajal in je pokradel za okroglo 2000 Din stare obleke in perila.

V Vužmetincu so vromili v neko samotno hišo trije roparji. Prekucnili so vse po hiši in odpeljali 42 l žganja, 40 kg zaskse, več obleke, perila in čevljev in pa 1500 Din gotovine. Roparjem so sicer sledili v bližnji gozd, vendar se jim je posrečilo, da so pobegnili.

Žepar v vlak. V brzovlakcu iz Zagreba v Ljubljano je ukradel navidez poznat žepar, ki se je izdal za lesnega trgovca iz Zagreba, Antonu Jelčicu iz Gorenje Nemske vasi iz sukunja listnico, v kateri je bilo 1000 Din gotovine in nekaj važnih listin.

Dve bisernici vredni 600 Din je ponesrečil nekdo Tamburaškemu društvu »Bratstvo« v Cerklju ulici 13. Eno je tat prodal nekemu za 100 Din in to so našli.

Kranjske novosti. Ponosna stavba Narodnega doma v Zvezdi, v kateri dobe udobne prostore vsa narodna društva pred vsemi »Sokol« krasno telovadnico, je pokrita. V ti stavbi, ki je ponos mesta Kranj, se bo vršila že dne 2. septembra o priliki 60 letnice Narodne čitalnice in odkritja spominjske plošče pesniku Simonu Jenku prva veselica v velikem obsegu. Pokrit prostor obsega nad 1500 m² ter zadostuje ob slabem vremenu tudi pri največjem obisku. Državne železnice so dovolile za to proslavo polovčno vožnjo, ter upamo, da se bodo kulturna društva, kakor tudi posamezniki v velikem številu odzvali vabilu Narodne čitalnice in posejili Kranj še v večjem številu, kakor pa ob priliki odkritja nagrobnega spomenika Simonu Jenku pred ravno 50 leti, ko je počastilo spomin samo Ljubljancem več kakor tristo.

Celjske novosti. Naše mestno gledališče. Sezona v našem gledališču se bo otvorila sredi septembra. Kakor smo že svoječasno poročali, je prevzelo vodstvo našega gledališča Udrženje gledaliških igralcev. V bodoči sezoni se bo gojila drama, veseloliga, burka, po možnosti tudi opera, ter opera gostovanja članov ljubljanske kraljeve opere. Podrobni repertoar bo objavljen pred začetkom sezone. Režijo predstav bodo vodili poleg g. Železnika še režiserji ljubljanske drame gg. Šest, Skrbinek, Danilo, Lipah in drugi. Poleg tega je preskrbljeno tudi za gostovanje umetnikov raznih jugoslovanskih gledališč. Angažiranih je nekaj poklicnih igralcev. Vodstvo gledališča se je odločilo uvesti dva abonenta in sicer A in B, da bo občinstvo vsestransko ustreženo. Letošnja sezona bo torej za Celje nekaj izrednega. — Celjski planinci so prejeli od beograjskega planinskega društva laskavo zahvalno pismo za prisrčen sprejem, katerega so celjski planinci pridelali beograjskim ob priliki njih poseta v Celje.

Ilu. — Župni naraščajski dan Celjske Sokolske župe dne 16. septembra bo letos edina večja sokolska prireditev v Celju, za katero se vrše priprave. Vrši se ob tej priliki tudi razvite prapora naraščaja Celjskega Sokola. V nedeljo 26. t. m. se je vršila župna tekma celjske sokolske župe, katere se je udeležilo 29 članov in 35 članic ter je končala z dobrim uspehom. Pokazala je, da se da mnogo doseči z vztrajnim delom.

Mariborske novosti. Kakor se doznava, je delavstvo v delavnici južne železnice pričelo v torek jutraj s pasivno resistenco. Povod temu ravnanju je ta, da so se nekateri mlazarji v delavnici, katerim je bilo ukazano, da morejo delati preko običajnih delavnih ur, temu nalogu protivili, vsled česar bi bili morali biti kaznovani. Delavstvo južne železnice je na to odgovorilo s pasivno resistenco. V zvezi z namero vojaške oblasti, da zasede delavnice z vojaštvom, grozi železničarji baje s popolno stavko. — V Mariboru se je pojavila škrlatinka; v javni bolnišnici se nahaja že več za to boleznijo obolelih oseb. — Za nedeljo določena razprodaja paviljonov v industrijsko-obrtno razstave se je zaradi kraljevega obiska preložila na četrtek 30. t. m. Tega dne se bodo ob 2. uri popoldne na javni dražbi prodali vsi paviljoni, plati, deske in drugo. — Sodišče je zaurubilo prekupevalcem z lesom Feliks Slavicu in Blažu Koprivniku iz Slivnice pri Mariboru večjo množino drv. Ko pa bi se morala izvršiti prodaja tega lesa, se je ugotovilo, da manjka precejšnja množina drv, ki sta jih imenovana prodala. Vseled obreza uspešna sodne izvršbe je bil obsojen Slavec na 200 Din, Koprivnik pa na 150 Din denarne kazni. Kazen je potrdilo tudi okrožno sodišče. — Po večmesečni odsotnosti se je povrnil iz Skoplja v Maribor poveljnik 45. pešpolka, polkovnik gospod Draščič.

Novosti iz Prekmurja. Ponesreči se je obstreli z vojaško puško, pripravnik finančne kontrole v Dolnji Lendavi, Anton Gobec. Kroglja mu je predrila rebra in hrbet, nato pa šla v strop. — Kmet Stefan Kovač iz Meline št. 112, ki je bil obustavljen od finančnega organa radi nedovoljenega gojenja tobacnih rastlin, se je izgovarjal, da sta mu klerikalni poslanec Klekel in Radič dovolila, da sme saditi tobak za lastno potrebo. Radovedni smo, če bosta omenjena poslanca tudi plačala kmetu naloženo kazno.

Kino »Ideal« predvaja od četrta, 30. avgusta do vstevši nedelje 2. septembra t. l. kriminalni film »Noč v Algiru« v glavni vlogi Cora Capellini. Dejanje je skozi in skozi zanimivo, polno presnetenij in krasnih naravnih posnetkov.

Kar češko, to dobro! Ta izrek je res upravičen za blago češkega izvora, najsibo to manufaktura, stroji, porcelan itd. Napadno je samo to, da mi Jugoslovani češko blago dobivamo šele iz druge ali tretje roke. Zato je dolžnost vseh naših trgovcev, da v čim večjem številu posetijo VI. Praški vzorčni velesejem, kjer im je omogočen direkten nakup. Posetniki dobijo 33% znižano vožnjo za vse vlake in polovično pristojbino za vžim. Brezplačna poljsnla daje Češkoslovaški konzulat, Ljubljana, Breg št. 8 in Aloma Company, d. z. o. z. v Ljubljani, Kongresni trg 3.

Tečaj za strojepisje in stenografijo. Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru začnejo novi tečaj za strojepisje in stenografijo dne 1. oktobra in trajajo 4 mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slovenska ulica št. 7, telefon št. 100.

Nevarna vlomilska družba — zaprta. Lep uspeh ljubljanske policije.

Ljubljanski policiji se je posrečilo, da je prišla po mučnem in napornem zasledovanju zopet nevarno družbo vlomilcev, ki so izvršili in poskusili več vlomov v Ljubljani.

Dne 13. junija je pobegnil od dela v Siški kaznjence Josip Petrič, deloma iz Rogateca, ki je bil zasačen lani z znano mladinsko vlomilsko tolpo, katere člani so se deloma po zaporih, deloma so pobegnili, ali pa so bili izgnani. Beg se mu je posrečil in šel je Petrič na Hrvaško, kjer se je klatil nekaj časa po hrvaških in slavonskih šumah in izvršil gotovo več zločinov, ker delal gotovo ni. — Stojilo se mu je po vselem življenju v Ljubljani in uverjen, da ga je ljubljanska policija že pustila iz vidika, se je vrnil. Pridobil si je par tovarišev in pričel vlomilski tatinski posel, toda sedaj kot vodja in mojster. Izvršili so prvi večji velikopotezno zasnovan vrom pri tovarnarju in usnarju Mergenthalerju v Vodmatu. Odnegli so za 25.000 Din usnja, katerega so razprodali različnim manjšim trgovcem in tudi zasebnikom. Pri prodaji tega usnja so se goljufali lopovi še sami med sabo.

Izvršili so nato predrzen vrom pri tap. moistru Cernetu na Dunajski cesti. Vlomili so iz dvoršnice in odnesli iz blaginje 9000 Din in 50.000 a. k. Razdelili so si plen in se odpeljali v Zagreb, kjer so nekaj časa prav udobno živeli. Najbolj potraten je bil Petrič, ki je dobil tudi levji delež. Ko je vse zapravil, se je vrnil zopet v Ljubljano, kjer je naletel na tovariša Ziberuta, ki je imel še nekaj denarja. Zvabil ga je na Savo kopat, kjer mu je ukradel denar in obleko, tako da se je moral Zibert vrniti v izposojeni kmetijski obleki. — Enaka usoda pa veže zločince in tako sta se tudi ta dva lopova pobotala. Sledil je predrzen vrom med opoldanskim odmorom v trgovini Rogelj pred Skofijo, kjer je bilo ukradeno nekaj tisočakov. Za ta denar so si nabavili vlomilce razno vlomilsko orodje. Sledili so deloma posrečeni, deloma ponesrečeni vromi pri Marchottiju, Lenassiju, Grkmanu, Geršaku, Jugoavtu in Commerciale Union. — V Malem Grabnu je ukradel Petrič nekemu kopaču lepe plave hlače, katere nosi še sedaj njegov tovariš Finc.

Iz veže mestnega magistrata so ukradli dva, v Florjanski ulici pa eno kolo. Končno so vlomili še v stanovanje Masnec, kjer so pokradli veliko obleke in perila, katero so prodali nekemu Bosancu. — Usoda jih je doletela pred Katoliškim shodom. Takrat so zaprli radi prihoda množice več sumljivih ljudi, katerim pa še niso mogli dokazati krivde. Med temi je bil tudi zloglasni Petrič in nekaj tovarišev.

Med zaslišanjem jih je pograbil znani prijatelj takih tičev rev. nadz. gosp. Habe, ki je končno razkrinkal celo družbo in jo spravil do priznanja vseh navedenih lopovščin. Do sedaj so zaprti imenovani Petrič in tovariši Jože Finc, Jože Centa, Ivan Katalic in Lad. Zibert vsi nevarni vlomilci in skrajno predrzni tatovi. G. Habe je tej čedni družbi prečrtal gotovo še prav čedne načrte posebnih sedaj za velesejem. Družba pride pred prihodnjo poroto.

Solstvo.

Na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani se prične šolsko leto 1923-24 dne 14. septembra s sv. mašo ob 9. uri popoldne v Križanski cerkvi. Po službi boži se zberbo učenci in učenke v svojih razredih, da se jim prebere disciplinarni red in naznani urnik. Redni pouk se prične dne 15. septembra ob 8. uri jutraj. Ponavljalni izpiti se bodo vršili 12. in 13. septembra. Ure za posamezne predmete bodo razglašene na deski pred ravnateljsko pisarno. Vpisovanje nanovo vstopajočih je za učenke in učenke za prvi in drugi letnik zaključeno in se ne sprejme nobeden več. Ako kdo izmed vpisanih ne namerava priti v šolo, naj to takoj javi ravnateljstvu, da bo mogoče sprejeti na njegovo mesto drugega.

Pričetek šolskega leta 1923/24 na mestnih otroških vrtcih v Ljubljani. Na mestnih otroških vrtcih na Zaloški cesti št. 1 in v Cerklju ulici št. 21 se prične šolsko leto 1923/24 v sredo, dne 5. septembra 1923. Vpisovanje se pa vrši v torek, dne 4. septembra 1923 ob desetih do dvanajstih dopoldne.

Na državni kmetijski šoli v St. Jurju ob juž. žel. je razpisano mesto opravnika. Podrobnosti so razvidne v razpisu v »Uradnem listu«.

Sport in turistika.

Prvenstvo Jugoslavije v nogometu. — Gradjanski, Zagreb: 11. 11. 11. 2. septembra. V nedeljo 2. t. m. se igra prvo kolo za prvenstvo Jugosl. nogometnega saveza. Medtem ko tekmujeja v Beogradu Jugoslova, prvak Beogr. nogom. podsaveza, z Bačko, prvkom Subot. N. P. ter v Sarajevu Baško, prvak sarajevskega N. P. s Hajdukom, prvkom Spitskega N. P., se vrši v Ljubljani tekma med prvkom Zagreb. N. P. Gradjanskim SK in prvkom Ljublj. N. P. 11. 11. 11. 2. Zmagovalca v Sarajevu in Beogradu prideta v semifinale in končno igra zmagovalec v semifinale dne 23. septembra v Zagrebu odločilno tekmo z zmagovalcem v nedeljski tekmi v Ljubljani. Tekma med Lirijo in Gradjanskim se vrši na igrišču Lirije pred državnim kolodvorom, pričetek je določen na pol 16. uro. Predprodaja vstopnic je prevzela tvrdka J. Gorec, Dunajska cesta počeniš z 31. t. m. Občinstvu se priporoča, da si nabavi karte v predprodaji, ker je pričakovati za to tekmo velikega obiska in navala pri dnevnih blaginjah. Sedeži I. vrste so numerirani, tako da je mogoče preiskrbiti si v predprodaji določena mesta. Znižane dijaške karte se izdajajo le v predprodaji. Cene so razvidne iz plakatov.

Na prostoru »Ljubljanskega sportnega kluba« se v nedeljo, dne 2. septembra ob 3. uri popoldne slovesno spusti v vodo nov klubov regatni čoln — četvorica. K tej slavnosti se s tem vabijo vsi klubovi člani z rodbinami in njih gostje. Takoj po krstu je regata na Ljubljani, pri kateri tekmujejo vsi klubovi dirkalni čolni. Po regati je v čolnari domača zabava.

Aljažev stolp na vrhu Triglava. — V nedeljo, 26. t. m., je g. Alojzij Knafelec, odbornik SPD, ki je bil ta dan šestdesetlet na Triglavu, nanovo prebarval (belo) najvišjo zgradbo SPS. — Aljažev stolp vrh Triglava. — Opozarjamo turiste, da ne pšlejo po stolpu in mu ne kvarijo lepo zunanost. —

Dopisi.

Slovenska Bistrica. Dopis od 28. t. m. pod »Grozna nesreča« popravljamo v toliko, da se pri Verniku ni podrl oči za gledalce provizorično napravljeni podij, ampak se je vdrl en del verande same tako, da so ljudje padli naravnost v klet in bili poškodovani. Dodati pa je še dopisu, da je nastal po noči okoli 23. ure velik pretep, pri katerem je bila gostilničarka v roko večkrat zabodena z nožem, ker je branila svojega napadenega moža. Zadevo obravnava že tukajšnja sodnija. — V torek, 28. t. m. se je peljal Nj. Vel. kralj Aleksander skozi naše mesto k industrijski obrtni razstavi točno 5 minut pred 14. uro. Tukajšnje občinstvo je kralja burno pozdravljalo in naše narodno ženstvo je obisalo njegov avtomobil s cvetjem. Kralj se je vračal točno po treh urah skozi Bistrico zopet proti Ljubljani. Pri tej priliki smo še vedno morali konstatirati, da si nekateri tukajšnji magnati še niso omislili večjih zastav, ampak še vedno izjavljajo z nekimi komaj vidnimi banderami. Ali jim naš narod še ni dal toliko zaslužka, da bi ne zmogli takih izdatkov. — Odločno zahtevamo pa za drugikrat tudi, da se ceste in drugi prostori ob takih prilikah v mestu vsaj deloma pometejo, da ne izgledajo kakor v kaki zakotni vasi, kjer se goni živino na pašo. Tako spoštovanja smo menda že dolžni vsakemu jugoslovanskemu kralju.

Izpred sodišča.

»AUF« VRBLJANI

Dne 10. junija letos so se stepli izašč v Vrbljanjih. Kot žrtve tega sirovega pretepa so nastopili pred senatom delžnega sodišča 54letni Matija Opalta, katerega je udaril eden pretepačev z železnim drogcom po ustih in mu prekal želuzno kost in izbil nekaj zob, drugi Anton Germek, kateremu je odbil nekdo en člen kazalca desne roke in pa Janez Maček, ki jo je dobil z remeljom po glavi. Obtoženi pa so bili Janez Bezljaj, Cutkov, Franc Lisica, Lisičkov in pa Jože Kocjanov iz Vrbljenj. Povod pretepa je bila neka fantovščina, za katero so dobili fantje 1000 Din. Vsi trije obtoženci so z neverjetno izansko zgornostjo tajili vse in obdolževali svoje tovariše, kar pa se jim ni posrečilo. Obsojeni so bili Cutkov in Lisičkov vsak na 1 teden zapor, Kocjanov pa na 3 mesece ječe in morajo plačati stroške in pa poškodovancema 2125 Din.

BEG IZ JETNIŠNICE.

Kaznjence Ivan Istenič iz Poljan in njegov tovariš France Papež sta sklenila, da pobegneta. Predvsem pa sta potrebovala civilno obleko. Napravila sta si v jetniški ključavničarski delavnici tatinski ključ od skladišča jetniške kopalnice. Vzela sta si vsak eno civilno obleko, jo oblekla pod kaznilno opremo in posrečilo se jima je tudi beg. Ivan Istenič pa se je vrnil in je tudi povedal, kako sta zbežala in priznal tatvino obleke. Ker se je ugotovilo, da je bil glavni vodja njegov tovariš Papež, je bil obsojen tudi z ozirom na priznanje Istenič samo na 2 meseca ječe. To kazni nastopa, ko osedi sedanjo še večmesečno ječo.

PREKORAČEN DOPUST.

Za binkošne praznike je prišel na dopust redov vozaškega polka v Ptuj, Al. Kokalj k svojem očmu Martinu Flisku, zidarju v Šmartnem pri Litiji. Dobro se mu je godilo, podaljšal je samovoljno dopust in vojaška oblast je pozvala brzojavno orožništvo, da ga pripelje v Celje. Vojak pa ni hotel izročiti sablje, češ, da si je ne sme pustiti vzeti, vsled česar je nastal hud prepir. Končno pa je skušal Flisek, ki je bil že precej pijan žganja, še podkupiti. Obsojen je bil očem na 14 dni zapor, pastorek pa je bil oproščen.

Borzna poročila.

Beograd, 29. avgusta. Devize. Dunaj 0.1345—0.1347, Berlin 0.0015—0.0016, Budimpešta 0.53—0.56, Bukarešta 42—42.50, Italija 414—415.50, London, izplačilo 436.25—436.50, New York, ček 95.30—95.50, Pariz 545—550, Praga 281.50—282, Sofija 93—94, Solun 160—165, Svica 1733—1736. — Valute. Bolgarski levi, povpraševanje 90, češkoslovaške krome 280—282, francoski franki 543—545, madžarske krome 0.40—0.55, grške drahme, povpraševanje 150.

Zagreb, 29. avgusta. Devize. Dunaj 0.1335—0.1375, Berlin 0.0016—0.0019, Budimpešta 0.525—0.575, Italija 413—416, London, izplačilo 436—437, London, ček 435—436, New York, ček 94.25—95.25, Pariz 540—545, Praga 280—281, Svica 1727.50—1740. — Valute. Dolarji 94—94.25, avstrijske krome 0.1340—0.1348, češkoslovaške krome 278—280, francoski franki 530—535, madžarske krome 0—0.40, romunski lei 40—40, italijanske lire 407—410.

Curih, 29. avgusta. Berlin 0.000083, New York 554.25, London 25.50, Pariz 31.75, Milan 23.97, Praga 16.30, Budimpešta 0.003125, Bukarešta 2.45, Beograd 5.825, Sofija 5.50, Varšava 0.0023, Dunaj 0.0078125, avstrijske krome 0.007825.

Praga, 29. avgusta. Dunaj 4.68, Berlin 0.004214, Rim 148, avstrijske krome 4.56, italijanske lire 148.75, Budimpešta 17.55, Pariz 195.50, London 155.125, New York 34, Curih 617.75, Beograd 36.125.

Dunaj, 29. avgusta. Devize. Beograd 743—747, Berlin 0.0093—0.0103, Budimpešta 3.78—3.95, Bukarešta 324—326, London 321.70—322.70, Milan 3054—3056, New York 70.935—71.185, Pariz 4052—4068, Praga 2080—2090, Sofija 693—697, Curih 12.795—12.845. — Valute. Dolarji 70.560—70.960, bolgarski levi 617—619, nemške marke 0.0089, angleški funti 319.900—321.500, francoski franki 4005—4035, italijanske lire 5030—5050, jugoslovanski dinarji 734—740, romunski lei 303—307, švicarski franki 12.680—12.

„Splošno žensko društvo“ v Ljubljani obvešča vse članice, da je nenadoma izgubilo svojo častno članico, gospo

Danico Dim. Krističevo.

Zemski ostanki blagopokojnice so se včeraj prepeljali v Beograd, kjer se polože k večnemu počitku.

Slava njenemu spominu!

V Ljubljani, dne 29. avgusta 1923.

Franja Tavčarjeva,
t. č. predsednica.

Društvo „Dečji in materinski dom kraljice Marije“ v Ljubljani naznanja tužno vest, da je preminula blagorčna dobrotnica bedne dece, gospa

Danica Dim. Krističeva,

dvorna dama Nj. Vel. jugoslovenske kraljice Marije, itd.

dne 28. avgusta t. l. na Bledu.

Nemila usoda ji je pretrgala življenja nit v sredi najplemenitejšega dela.

V Ljubljani, dne 29. avgusta 1923.

Franja Tavčarjeva,
t. č. predsednica.

Slovenski del „Narodnega ženskega saveza“ v Ljubljani sporoča v globoki žalosti, da je dne 28. avgusta t. l. na Bledu izdihnila svojo blago dušo gospa

Danica Dim. Krističeva,

predsednica „Narodnega ženskega saveza“ kraljevine SHS.

Blagi ženi in vzorni Jugoslovenki ohrani slovensko ženstvo časten in trajno hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 29. avgusta 1923.

Franja Tavčarjeva,
t. č. podpredsednica.

Brez posebnih obvestil.

Naš brat, stric, nečak in svak, gospod

dr. Vladislav Štampihar

je danes po daljši, mučni bolezni v starosti 30 let umrl.

Pogreb se vrši v petek, 31. t. m. ob 17. uri iz hiše žalosti št. 186 na kranjsko pokopališče.

V KRANJU, dne 29. avgusta 1923.

Zalujoči ostali.

Premog, cement in strešna opeka

stalno v zalogi pri

H. Petrič, Ljubljana,
Dunajska cesta št. 33.

Skladišče: „Balkan“.

Tel. 366.

Tovarna kanditov

Fran Rozman

Maribor

Aleksandrova cesta 57

priporoča vse vrste kanditov (bonbo-nov) po najnižjih tovarniških cenah.

Zahtevajte cenik!

Vrtnarska razstava

se bode vršila tudi letos in sicer v dneh od 31. avgusta do 4. septembra.

Že lanskoletna razstava je s svojimi redkimi, eksotičnimi in tuzemskimi cveticami, rastlinami in drugimi pridelki domačega vrtnarstva pokazala, da je ta važna obrt, ki je ozko zvezana z umetniškim udejstvovanjem, dosegla v Jugoslaviji že zelo visoko stopnjo, ki se izpopolnjuje vzdržno tako, da se pričakuje na letošnji razstavi izredno lepa presenečenja.

Prijavljeni so mnogobrojni obiskovalci iz cele države, ki bodo naše mesto zopet oživel.

Domaća tvornica bičeva, Glina

nudia svoj prvorazredni proizvod.

Uzorci su izloženi na Ljubljanskem velesajmu od 1. do 10. rujna u paviljonu „I“ broj 418.

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljnja beseda 25 para, z davščino vred.

Blazine, žima

morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg. tvornica vseh vrst blazin in žime in morske trave, modroce na peresih. Specijalna tvrdka za izdelovanje klubbarnatur. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! — Zahtevajte oferte in cenike!

Hiša

z 8 sobami, 2 kuhinjama, kletjo, močno zidana, pripravna za vsako obrt ob železniški progi Zidanmost—Zagreb tik kolodvora, poleg vrt za zelenjavo, 2 orala njive, hlev za živino in svinjaki se ceno prodajo. Stanovanje takoj na razpolago. Dopolni pod „Ugodna prilika“ na upravo tega lista.

Kompanjona

za novo tovarno v večjem mestu Slovenije, s kapitalom Din. 500.000.—, se sprejme. Jako dobričkanosno, brezkonkurenčno podjetje. Lastno tovarniško poslopije z vsemi stroji dogotovljeno. Ponude pod „Nova tovarna“, na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 8.

Izredno neprijetno je,

ako se pri turah in dolgotrajni poti pojavi suhota v grlu. Zato vsak pameten turist in športnik uporablja namesto tobaka in alkohola Wrigleyev žvečilni gumi. Generalni zastopstvo drogerija „Adrija“, Ljubljana, Selenburgova ulica.

Akademik,

absolvent knjigovodstvenega tečaja, zmožen trgovskega računanja, slovenske in nemške stenografije, išče službo. Ponudbe pod „Maribor“ na upravo lista.

Slovenec,

živi stalno v Trstu, sprejme mesto stalnega poročevalca za kak ugledni, slovenski politični list. Pogoji po dogovoru. Naslov pri upravi lista.

Stanovanje

iz dveh sob, kuhinje s pritliklami se zamenja z enakim v sredini mesta. Ponudbe pod: „Stanovanje št. 5.070“ na upr. lista.

Mesto šepetalca.

Sprejme se muzikalnega čitanja zmožen sufler za operne predstave v gledališču. Prijave na upravo Narodnega gledališča v Ljubljani.

Otvoritev

specijalne zaloge tapetniških izdelkov. — Žima vseh vrst — morska trava — vsi v to stroko spadajoči predmeti. Točno in solidno delo po naročilu in popravila. Se priporoča Rud. Sever, preje Brata Sever, tapetnik in dekorater, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 6.

Knjigovodja

samostojen, obenem perfekten korespondent (slovensko, nemško in italijansko) z večletno prakso, v vseh pisarniških poslih dobro verziran, agilen, dober organizator išče primerne mesto. Gre tudi na delo. Nastop takoj. Cenj. dopis pod „Zanesljiv“, na upravo lista.

Kinoaparati

se prodaja za 5.500 Din. Naslov pri Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 8.

Rivši

železniški pisarniški poduradnik z znanjem štirih jezikov želi primerne službe. Naslov v upr. lista.

Sahlo grlo

se običajno pojavlja pri dolgotrajni hoji, težkem delu in pri strastnem kajenju. Tej neprijetnosti so turisti, delavci in strasten kadilec izogno na ta način, da zveči Wrigley-ev gumi. Generalno zastopstvo drogerija „Adrija“, Ljubljana, Selenburgova ulica.

Coljani!

Poslužujte se krojaške delavnice Matija Stipčič-a v Zavodni št. 40. Solidno delo. Točna postrežba. Cene konkurenčne.

Stanovanje

za večjega dijaka srednje šole se išče pri kakšni dobri profesor-ski rodbini. Reflektira se na dobro oskrbo. — Ponudbe na upravo lista pod „Dobro nadzorstvo“.

Hisnim posestnikom

plačam 5.000 K mesečno za stanovanje v stari hiši 6 sob s pritlikl. v Ljubljani. Dr. Arnejo, Ljubljana, Gradišče 4.

Pisalni stroj

skoro nov, dobro ohranjen, znamke Blickensderfer z vidno pisavo napredaj. Istotako motorček 1/2 HP 220 W za isto-merni tok in 100 m bakrene 8 G-žice 1-5 mm z gumeno izo-lacijo. Naslov pove uprava lista.

Dobrosrčnim in premožnim slojem.

Invalidna družina brez vseh dohodkov, katere oče je invalid z 100% dela nezmoglostjo, mati pa tudi slepa, brez strehe in brez premoženja, skratka brez vsega, prosí dobrosrčne premožne sloje, da bi ji pomagali, bodisi v denarju, živežu ali obliki, ker so otroci vsi nagi in lačni. Naslov se izve v glavnem tajništvu NRS v Ljubljani.

Mesečna soba

eventuelno s sestanovalko se išče za takoj. Ponudbe na F. K. Kaiser, pušar, Ljubljana.

Klavir

skoroj nov, trdke Lanberger & Gloss. Fino in solidno delo iz predvojnega doba. Ogleda se ga lahko med 13. in 18. uro. Naslov v upravi lista.

Eau de Cologne Louis XIV.

se odlikuje posebno s svojim finim ugodnim, osvežujočim vonjem, ter se porablja kot parum in z izrednim uspehom za negovanje obraza in telesa. Cena 1 l Din. 150 1/2 Din. 80. Steklenico je prinesiti seboj.

Uran-Parfumerija Ljubljana, Mestni trg 11.

Tražimo

za vrijeme velesajma jednu gospodjicu, koja bi mogla nas zastupati za vrijeme trajanja velesajma, gdje ćemo mi izlagati uzorke letava i okvira. Ponude na adresu lista.

Za naše malčke!

Najcenejše in najhvaležnejše darilo našim malim je:

Moji zverinjaki

knjiga s 45 slikami in k tem spadajočim besedilom, za pouk in kratak čas Din 6.—

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 15.—.

Mladi slikar

10 tiskanih predlog za porbarvanje z akvarel-barvam ali pastel-barvniki Din 4.—

Črnpeter

staroznana, vesela družabna igra za zimske večere. 1 igra Din 4.—.

Vse se dobi v

:: Zvezni tiskarni ::
in knjigarni

v Ljubljani, Marijin trg 8.

Vabilo delničarjem

Strojnih tovarn in livarn d.d.

Ljubljana

k subskripciji IV. emisije

družbenih delnic.

Izvršujoč sklep občnega zbora delničarjev z dne 24. julija 1923 provaja upravni svet Strojnih tovarn in livarn d. d. Ljubljana povišanje delniške glavnice

od Din 3,750.000 na Din 5,000.000
z izdajo 12.500 novih delnic
à nom. Din 100.,

ki se prepuste dosedanjim delničarjem v razmerju na tri stare po eno novo delnico pod sledečimi pogoji:

1. Emisijski tečaj delnice znaša **Din 160.—** tel quel za komad; protivrednost plačljiva ob subskripciji.

Stari delničarji, ki hočejo izvršiti opcijo, morajo predložiti na blagajnah nižje navedenih mest svoje delnice; da se na njih označi izvršitev opcije.

2. Nove delnice participirajo na dobičku od 1.7. 1923 in so opremljene s polkuponom za 1. 1923.

3. Subskripcija se vrši od **od 1. do 10. septembra 1923** in sicer pri: Jadranski banki a. d. v Beogradu in njenih podružnicah, in Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah.

4. Izročitev novih delnic se bo izvršila proti vrnitvi subskripcijskih potrdil.

5. Uspeh emisije je zjamčen po garancnem sindikatu.

Upravni svet.